

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 pett vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati pett vrst Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Rooseveltova poslanica Evropi

Organizacija sveta se ne sme razvijati v tej smeri, da bi iz posameznih dežel napravili kasarne, če se kot vazali ne bodo hotele podrediti sili

Washington, 15. aprila. br. Predsednik Zedinjenih držav je imel včeraj ob 11. popoldne (ob 17. po srednjeevropskem času) v Washingtonu govor za 49-letnico ustanovitve panameriške unije. V svojem govoru je med drugim dejal:

Družina ameriških narodov izraža čast uniji kot politični formaciji narodov, ki je najstarejša na svetu. Vsi vemo, da nobena podobna grupacija v moderni zgodovini nima tako dolgega življenja in tako trdnih tradicij. Upravičeno smo lahko ponosni nanjo in še bolj upravičeno lahko pokažemo nanjo kot na simbol dela za mir prav v sedanjem času, ko se svet znova bavi z mislimi, da bi v vojno uredili svoje odnose. Naša grupacija predstavlja v nasprotju s tem vzoren sistem za pospeševanje skupne civilizacije in človeškega mira. V 50 letih, odkar se je pričelo delo za to formacijo, so bili doseženi že veliki uspehi. Državniki, ki so sodelovali pri njeni ustanovitvi in njenem razvoju, ki je dovedel do popolnega pomirjenja zapadne zemeljske poloble niso doživeli svojega dela slučajno, kakor ponekod trdijo. Mi nismo tega mnenja.

Amerika je dovolj bogata na divergentnih političnih, kulturnih in gospodarskih problemih. Tradicije teh raznovrstnosti interesov in težnji segajo prav tako globoko, kakor one v Evropi. Ni slučaj, če je ameriški svet doletela drugačna usoda kakor druge dele sveta. Tudi pri nas imamo velike razlike v jezikih, v rasah, v gospodarskih dobrinah, ki so vsaj tako velike kakor one v Evropi. Kaj nas je tedaj rešilo tragične usode, ki je stari svet že tolikokrat doletela? Odgovor je lahek in enostaven. Nastal je nov in močan ideal skupnosti narodov, ki se je rodil ob istem času, ko se je Amerika osvebodila in postala neodvisna država. Rodil se je v spoznanju njenih državljanov, da je mogoče postaviti skupne cilje, ne da bi bili ogroženi interesi enega ali druge države, ene ali druge države na našem kontinentu.

Rezultat tega spoznanja je bila unija, tipična ameriška tvorba. Zunanji izraz te tvorbe so naše panameriške konference. Nastale niso kot rezultat vojne, nego kot

rezultat volje po miru. Mi imamo svoje konference, ki se vršijo vsakih šest let. Drugod po svetu so bile doslej potrebne velike vojne, ki so izžgale in upropačile posamezne države. Ko sem na konferenci 1. 1936 v Buenos Airesu pozdravil ameriške narode, sem poudaril, da bi nesmiselne in neutemeljene velike vojne v drugih delih sveta zdale v vsakem primeru tudi nas in da bi lahko na sto načinov ogrozile naše interese. Gospodarska propast kakor države, ki jo more povzročiti predvsem vojna, mora zaradi povezanosti sveta nujno škodovati tudi našemu procvitu. Ljudje niso ujetniki svoje usode, nego sužnji svojega duha. Zato je od njih samih odvisno, kako si izkujejo svoje življenje v okviru načel svobode in neodvisnosti.

Pred kratkim je vodja nekega velikega naroda dejal, da je njegova država ujetnica na Sredozemskem morju. Malo pozneje je drug državnik označil jamstvo, ki je bilo dano neki njegovi sosednji državi, kot akcijo, ki naj bi pomenila obkolitev in ogražanje njegove lastne države, torej kot akcijo, ki ogroža mir. Ali je sploh mogoče, da bi kak sporazum dveh mirolojubnih narodov mogel ogroziti drug mirolojubni narod? Ali naj potem tudi ameriška obljuba, da bodo Zedinjene države pomagale Kanadi, če bi bila kdaj napadena, pomeni ogrožanje miru?

V decembru 1. 1938 je v Limi 21 ameriških narodov podpisalo izjavo, s katero so se zavezali, da bodo vse svoje sile zastavili skupno za obrambo integralnosti svojih ustanov pred vsakim napadom. L. 1936 je bil v Buenos Airesu sklenjen sporazum, da se bodo ameriški narodi v primeru vojne nevarnosti ali dejanske vojne, ki bi nastala na kontinentu, posvetovali, kako bi se nevarnost odpravila. Noben ameriški narod ni tega sporazuma smatral za akcijo, zaradi katere bi postal ujetnik v okviru drugih držav, ki bi ga obkolile in ogražale. Sleherni narod je smatral ta sporazum za mirovno jamstvo. Razlog za to je bil enostaven. Nobena ameriška država nima v natrču napada na drugo državo in se niti od daleč ne bavi s hegemonističnimi zasnovami. Naši

interesi so medsebojno prepleteni in vsi vemo, da nobena ameriška država ne bo nikoli ogražala svoje sosednje niti na ta način, da bi ji onemogočila dostop do surovin in do drugih gospodarskih virov, ki bi uničili njeno blagostanje. V takih okoliščinah so vse zavojne sanje smešne in zločinske.

Ali pa res ni drugih metod, da bi se bolj pravično določila usoda narodov kakor po metodah, ki se uporabljajo pred 1500 leti, ki naj bi se tudi sedaj zopet uveljavljale. Ameriški mir dokazuje, da obstajajo druge metode, in ta mir, ki ga danes proslavljamo, nikakor ne kaže nobenega znaka slabosti. Mi smo pripravljani ta mir ohraniti s vsemi silami, braniti ga proti slehernemu poskusu, da bi se naše ustanove izpodkopal ali ogražale neodvisnost kateregakoli člana naše ameriške družine. Če pa bi se vendarle kdo odločil za metode in bi jih izvajal na gospodarskem področju, tedaj obljubljam, da bodo Zedinjene države s vsemi silami, ki jih imajo na razpolago, podpre ogroženo državo. Upam, da na ta način nobena ameriška država ne bo prisiljena odrediti se niti najmanjšemu delu svoje suverene svobode, pa tudi ne svojemu gospodarskemu razvoju in blagostanju. Solidarnost ameriškega kontinenta pomeni mnogo. To je dokazal tudi kongres v Limi. Zaradi nje pa ima družina ameriških narodov tudi pravico dajati nasvete drugim narodom na svetu. Mi imamo višje, širše interese kakor pa samo obrambo našega kontinenta. Mi vemo, da bo napredek prihodnje generacije skrtil razdaljo med stari min novim svetom, tako da bomo morali naše navade in način našega življenja prilagoditi razmeram v starem svetu.

V bodoče bodo letalske eskadre prav tako lahko preletele ocean, razdalje in napade neposredno naše dežele, kakor sedaj lahko preletavajo evropska morja. V bodoče bo vsaka resna motnja gospodarskega življenja lahko pomenila propast vsega sveta. Zadnja generacija se je potrudila postaviti načela za skupno duševno življenje v Ameriki, prihodnja bo prisiljena spoznameti se o enotnih živ-

ljenskih načelih in načinih z vsem svetom. Ustvariti bo treba sožitje na duševnem in gnotnem področju s starim svetom. Organizacija sveta pa se ne bo smela razvijati v tej smeri, da bi iz naših dežel napravila kasarne, če se ne bi hotele kot vazali podrediti kakšni višji sili. To se ne bo smelo nikoli zgoditi.

Za najboljšo obrambo našega kontinenta smatram upanje, da se bodo narodi onkraj Oceana kmalu osvobodili misli, da je vojna neka trajna ustanova, ki se ji za vse čase ni mogoče odreči. Naš sporazum jim lahko služi za zgled. Naša volja po miru je močna. Taka volja se lahko organizira v vse bolj disciplinirano in poizvedovalno silo, kakor je ona, ki služi začasnim osvoboditvam in zavojenjam.

To je poslanica, ki jo lahko da novi svet staremu svetu, ki lahko postane glasnik dobrega, ki lahko pokaže svetu pot do mira.

Nemška kritika

Berlin, 15. aprila. AA. (DNB). Nemški tisk pravi, da pomeni Rooseveltov govor, ki ga je imel včeraj po radiu, nadaljevanje obkoljevanja avtoritativnih držav. To je istočasno duh dolarskega imperializma. »Lokalanzeiger« piše: Roosevelt govori o miru in nevarnostih, ki mu pretijo, enako kakor Chamberlain, toda ta defenzivna politika pomeni vedno politiko rušitve miru. Roosevelt hoče politiko obkoljevanja avtoritativnih držav podpirati z gospodarskimi sredstvi. Zato hoče pridobiti tudi države Južne Amerike, vendar pa so v teku zadnjih 40 let Zedinjene države izvršile 16 oboroženih napadov na južno-ameriške države. Roosevelt skuša izvesti splošni spopad zato, da bi na ta način odvrnil javno mnenje od notranjih težav, s katerimi se morajo boriti Zedinjene države. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi, da je Rooseveltov govor primer, kako vodilni državni demokratični držav ustvarjajo vojno razpoloženje. Pri tem naglašajo nevarnosti, ki ne obstajajo, kajti nobena država na svetu ne namerava napasti niti Zedinjenih držav niti katerikoli drugo ameriško državo.

Londonska sodba o položaju

Na bodoči razvoj gledajo spet z večjim optimizmom — Zakaj Anglija ni odpovedala pogodbe z Italijo — Interes za Balkan

London, 15. aprila. b. Prvi odmev poslednjih Chamberlainovih izjav v londonskih političnih krogih kaže na zvišanje optimistične presoje mednarodnega položaja. Izhodišče povečanega optimizma je v mnenju, da se je z novimi angleškimi jamstvi, ki obsegajo sedaj poleg Nizozemske, Belgije in Švice v zapadni Evropi še Poljsko, Rumunijo in Grčijo v vzhodni in jugovzhodni Evropi, zmanjšala nevarnost vojne. Vendar pa v tukajšnjih političnih krogih še ne izključujejo možnosti novih zapletov. Po najnovejših poročilih iz Gibraltarja zlasti v španskem Maroku. Tudi v poljsko-nemških odnosih so še vedno ključne nadaljnji konflikti, četudi so tu povsod z zadovoljstvom registrirali nemški demanti o nemških zahtevah napram Varšavi. Veliko zanimanje je povzročila včerajšnja vest iz Varšave o razgovorih, ki jih je imel nemški poslanik v Varšavi s poljskim zunanjim ministrom Beckom, o katerih pa ni bilo mogoče doslej zvedeti nobenih podrobnosti, ker so na obeh straneh zelo rezervirani.

V zvezi z nadaljnjim razvojem poljsko-nemških odnosov stopa spet v ospredje tudi vprašanje Gdanske. Nekateri današnji angleški listi izražajo domnevo, da je Chamberlain nasvetoval v tem vprašanju veliko popustljivost Poljski, in sicer v tem smislu, da bi Poljska sama tega vprašanja ne pretravala v tolikšni meri, da bi že ob njem nastala nova napetost mednarodnega značaja. Seveda pa se v Londonu zavedajo, da pri sedanjem ozračju poljsko-nemških odnosov tudi v tem vprašanju niso izključena nova presenečenja, ki bi odprla nova področja neposrednih nevarnosti.

Veliko se v angleških političnih krogih danes razpravlja o vzrokih, ki so dovedli Chamberlaina do obzirnosti v pogledu italijansko-angleške velikonočne pogodbe. Opozicija je, kakor znano, zahtevala ves čas pred četrtkovno razpravo v spodnji zbornici odpočet te pogodbe, češ da je bila od Italije enostransko prekršena. Chamberlain pa opoziciji ni sledil in je še posebej poudaril na nevarnostih takih korakov, ki bi bili prenašani in bi močno povečali že obstoječo nevarnost. Pravi razlog Chamberlainove previdnosti pa je po mnenju poučenih krogov v tem, da bi odpočet pogodbe pomenila, da se tudi Anglija odreka obveznosti spoštovati status quo v Sredozemlju. Italija bi lahko po mnenju teh krogov tako odpočet brez po-

sebne utemeljitve izrabila za nadaljnjo svobodno akcijo v sredozemskem prostoru. Chamberlain se je torej z ohranitvijo pogodbe zavaroval za bodoče za vse tiste primere, glede katerih je Anglija po Chamberlainovi četrtkovi izjavi sprejela konkretne obveznosti.

Predvsem poudarjajo, da je Chamberlain postavil zahtevo po ohranitvi statusa quo na Balkanu na povsem isto stopnjo kakor zahtevo po ohranitvi statusa quo na Sredozemskem morju, kakor tudi, da predstavlja angleško-francosko jamstvo za dve državi Balkanske zveze vsekakor tudi ojačanje ostalih balkanskih držav. V zvezi s tem zatrjujejo v Londonu, da se bodo pogajanja s Turčijo nadaljevala in da ni izključeno, da bo v kratkem podana slična izjava za Rumunijo, kakor je bila podana za Grčijo in Turčijo glede jamstva za njune meje in neodvisnost. Glede Bolgarije obstojajo še nekatere težkoče, vendar pa računajo v Londonu z možnostjo, da se bo tudi Bolgarija pridružila zapadnim silam. Nadalje trdijo, da je turška vlada ponudila svoje posredovanje za zblizanje med Rumunijo in Bolgarijo.

Angleška pogajanja s Turčijo

London, 15. aprila. w. Diplomatski sotrudič »Daily Mail« poroča, da pogajanja za angleško jamstvo Turčiji polnovalj potekajo in da bo lahko Chamberlain o njih že prihodnji teden poročal v parlamentu. V ostalem je imela Anglija vedno dobre odnose s Turčijo, nova angleška politika na jugovzhodu Evrope pa je potrebna že zaradi tega, da lahko angleške ladje neovirano plujejo skozi Dardanele, kajti le skozi ta prehod pridejo lahko Rumuniji na pomoč, če bi bila napadena. V zvezi s tem poroča sotrudič lista, da so bila jamstva Rumuniji dana v zadnjem hipu in sicer na pritisk iz Pariza, ki je dal Rumuniji že poprej primer na zagotovila. Nadalje naglašava »Daily Mail«, da se bo glavno delo pričelo šele zdaj in da gre samo še za to, da dobe jamstva svojo praktično vrednost tudi z dogovori generalnih štabov.

Carib, 15. aprila. Beograd 10.—, Pariz 11.80, London 20.8725, New York 44.—, Bruselj 74.90, Milan 23.46, Amsterdam 236.65, Berlin 178.37, Varšava 84.—, Bukarešta 3.30.

Odgoden umik italijanskih prostovoljcev iz Španije

Proslava Francove zmage kot zaključitev državljanske vojne bo šele sredi maja

Pariz, 15. aprila. i. Po poročilih iz Burgo- sa je bila vojaška parada, ki naj bi predstavljala zaključek španske vojne in končno proslavo Francove zmage, znova odgojena. Prvotno bi morala biti 2. maja v Madridu, po zadnjih vesteh pa je odgojena do 15. maja. V pariskih in londonskih krogih vidijo v tem nov manever, s katerim naj bi Italija zavlekla izpodbijanje prevzetih obveznosti. Italijanska vlada je namreč sporočila v Pariz in London, da se bodo italijanski prostovoljci umaknili iz Španije takoj po tej paradi; očitno pa hoče Italija obdržati svoje čete v Španiji čim dalje, da bi mogla v primeru kakega konflikta s Francijo operirati tudi preko Španije. Pozornost je zbudilo tudi dejstvo, da si je Nemčija za svoje pomorske manevre, ki se bodo pričeli v ponedeljek, izbraa špansko vodovje. V Španijo je že odplulo več nemških križark, več torpednih rušilcev in podmornic z vsemi potrebnimi pomožnimi ladjami. V Madridu se v ostalem vrše velike priprave za parado, pri kateri bodo sodelovale vse čete, ki se so borile na strani generala Franca, le Maročanci so odpravili domov. Sodelovalo bo nad 200.000 mož, ki bodo defilirali pred generalom Francem. Posebne oddelke bodo tvorili prostovoljci in tuje čete, ki bodo v strmenih formacijah nastopile pri tej paradi, da tako manifestirajo neomajno prijateljstvo onih narodov, ki so pomagali, kakor pravijo španska uradna obvestila, premagati komunizem v Španiji.

35 nemških vojnih ladij v španskih vodah

Berlin, 15. aprila. v. Dne 18. aprila bo več nemških ladij odpočevalo na približno mesec dni trajajoče vežbalno potovanje, med katerim bo obiskalo luke v Španiji, Portugalski, španskem Maroku in Tanger. Pri manevrih bo sodelovalo skupno 35 vojnih ladij. Verjetno je, da bodo ostale v španskih lukah do tako zvanega praznika zmage, ko bodo v Madridu priredili že napovedano veliko vojaško parado.

Gibraltar pripravljen za obrambo

London, 15. aprila. i. Reuter poroča iz Gibraltarja, da se tam mrzlično nadaljuje utrjevalna dela proti Španiji. Vse ceste, ki vodijo iz Španije v Gibraltar, so močno zastražene in zaprte z barikadami. Včeraj so začeli tudi graditi utrdbe in barikade v tako zvanih admiralski luki.

Italijanski prostovoljci v francoski vojski

Ajaccio, 15. aprila. br. Zveza bivših bojnikov je priredila akcijo za pridobitev Italijanov, ki niso francoski državljani, da bi se kot prostovoljci prijavili v francosko vojsko. Včeraj se je za prostovoljce prijavilo 500 Italijanov v Ajacciu.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

Likvidacija palestinskega problema

Nov načrt angleške vlade, ki so ga židje in Arabci že načelno odobrili

London, 15. aprila. i. Glede na razvoj mednarodnega položaja si angleška vlada na vso moč prizadeva, da bi čim prej likvidirala palestinski spor. Sedaj je vlada izdelala nov načrt za ureditev palestinskega problema. Po tem načrtu naj bi se z ureditvijo določila prehodna doba 10 let. V prvih 5 letih bi se lahko naselilo v Palestino po 15.000 Židov na leto, pozneje pa bi se doseljevanje Židov popolnoma uknilo. Po preteku 10 let bi postala Palestina popolnoma samostojna in neodvisna država. V prvih dveh letih bi ostal an-

gleški visoki komisar še nadalje predsednik vlade, v kateri bi bila tretjina članov Židov, dve tretjini pa Arabcev. Vsakemu ministru bo dodeljen en angleški svetovalec. Poleg tega bi prišla v zakonodajna oblast v roke domačinov.

Zidje so na ta predlog že pristali, Arabci pa so v načelu že dali svoj pristanek, vendar pa so izrazili nekatere pomisleke in zahtevali še nekatere spremembe. Pogajanja potekajo naglo in ugodno in računajo v Londonu, da bo palestinski problem v najkrajšem času likvidiran.

Politični obzorik

„Razbita vaza slovanskih iluzij“

»Hrvatska straža« je objavila dolgovestno razpravo »Dinamika in panika kot činitelji pri snovanju nove Evrope«. Pisec te razprave K. Rimarič-Volinski dokazuje upravičenost mednarodne politike osi Rim—Berlin. Kakšni so nazori Rimariča-Volinskega, se bodo naši čitatelji poučili iz tega le odstavka v omenjeni razpravi: »Zaman je jokati nad usodo Češke. Zaman je tožiti nad razbito vazo slovanskih iluzij, moskovskih in frankofilskih iluzij. Poraja se najnovejša Evropa. Ona malo diši po železu, po smodniku. Toda — hvala Bogu — ona najmanj diši po ženevski vonjavi (kot rožno olje), pa zastupljeni (kot ciankalij) limonadi. V najnovejši Evropi mora biti na čistem vsak sam s seboj in s svojim okoljem. Vsak mora vedeti za svoje mesto in za svoje možnosti. Fikcije in iluzije bodo izginile. V prvi vrsti ona o dragem »severnem stricu«, potem pa ona o liberalnem, svobodnomnem, močnem in dragem zaščitniku, preprijemem s plemeniti idejami iz leta 1789, in končno o — »slovanskih bratih«, »latinskih strah« in o »germanski solidarnosti«. Ante Starčević je to že davno izrazil z izrekom: »Bog i Hrvati, Italijani že davno pravijo »Italia fara da se«, Angličji nazivajo to »Splendid isolation«, Stalin mrmli o »kapitalistični zaokrožitvi« — a vsi skupaj, veliki in mali, »dobri« in »hudo« odklanjajo s temi izreki iluzije in izumetničene konstrukcije. Pa vendar se kažejo na obzorju neke konture, vedno določnejše in jasnejše. Čim bolj se oddaljujemo od starih fikcij. Konture? Kakšne konture?... Dinamika in panika. Pri njih, ki vedo, kaj hočejo, ki so si znali postaviti cilj, se razvijajo določena skupina energij, določeni niz gibalnih sil, določeni dinamizem. Oni stopajo naprej. A kdor gre naprej — ta navadno zmaguje tako v vojni, kakor v miru. Drugi so že dosegli, kar so mogli. Oni so že na svojem zenitu. Kot bogati rentje oni samo čepi in trepetajo nad nagomilanim zakladom. Zato se pri njih razvija psihologija strahu, »Verfolgungswahn«, boje se svoje sence... Razvija se nekaj kompleks, ki bi ga po Freudovi teoriji imenoval kompleks paničnih utvar. Ti ne gredo naprej: nihajo kaml! Oni so zbog vsakega pripeljala v paniki, v strahu...«

O korupciji drugod

V listu »Nova Hrvatska« čitamo: »Srečal sem te dni znanca, ki živi kot železniški uradnik v neki sosedni državi. Pohvalil se mi je, da je premeščen iz pokrajinskega mesteca v glavno mesto. Čestital sem mu, mesto zahvale pa mi je rekel: »Ni nobenega povoda za čestitko! Premestitev me je stala 25.000, a bil sem primoran hoče-noče to vsoto plačati, ker imam otroke na visokih šolah.« Pripomnil sem, da ne morem verjeti, da bi si mogel z denarjem izposlovati svojo premestitev, pa mi je odgovoril: »Za Boga, ali res do danes nisi vedel, da se da pri nas z denarjem vse doseči?« Kasneje sem se jel zanimati za razmere, v katerih živijo v dotični državi, in sem se prepričal, da je govoril moj prijatelj resnico, ker sem izvedel: Premestitev višjega železniškega uradnika stane 30.000, nižjega uradnika 10.000, premestitev davčne ga uradnika 100.000, zlasti ako se prosi za premestitev v mesto, kjer je mnogo industrije, premestitev učitelja s kmetov v mesto 10.000, premestitev učiteljske s kmetov pa stane točno 18.000.«

Pritegnitev opozicije v angleško vlado

London, 15. aprila. i. Vedno bolj se zgoščujejo vesti o skorajšnjih prenosovih angleške vlade. »Daily Herald« trdi, da bo prenova vlade izvršena še danes. V vlado bodo vstopili odlični predstavniki opozicije, predvsem Anthony Eden, Winston Churchill in bivši minister Duff Cooper. Ustanovljeno bo posebno ministristvo za municijo, ki ga bo vodil Churchill. Eden bo najbrže vstopil v vlado kot minister brez portfelja s posebno mislijo, da pomaga zunanjemu ministru pri ustvarjanju fronte miru, za katero se je Eden že od vsega začetka ogreval in zaradi česar je svojočasno prišel v nesoglasje s Chamberlainom in se je pozneje umaknil iz vlade. Taka sprememba v angleški vladi po mnenju lista najbolj jasno dokazuje, da je angleška javnost popolnoma solidarna in da se je angleška mednarodna politika od Monakova dalje temeljito spremenila.

Avenol odgodil potovanje v Ameriko

Zeneva, 15. aprila. br. Generalni tajnik Društva narodov Avenol bi moral odpotovati v Ameriko k otvoritvi paviljona Društva narodov na newyorški svetovni razstavi. Iz New Yorka bi odpotoval dalje v Kanado. Zaradi sedanjega napetega mednarodnega političnega položaja pa je svoj uradni obisk v New Yorku odgodil za nedoločen čas.

Žarišče kulturnega in prosvetnega dela v Mariboru

K jutrišnjemu občnemu zboru uspešno in plodno delujoče Zveze kulturnih društev

Maribor, 15. aprila. Jutri se zbor v Mariboru obmejni prosvetni pionirji, da prisostvujejo občnemu zboru Zveze kulturnih društev v Mariboru. Intenzivno narodno prosvetno delo ob naši meji je danes potrebnejše kot kdajkoli. Zaradi tega pa pripada v tem času občnemu zboru pomembna kulturne matice, kakor je Zveza kulturnih društev v Mariboru, tem večja važnost. ZKD ni samo izposojalnica knjig in raznih odrskih del, njen pravi smisel, njeno poslanstvo sega veliko globlje. Njena naloga je, da pomaga posameznim obmejnim prosvetnim edincem k dosegu prosvetnih ciljev in da vodi računa o bilanci tega prosvetnega delovanja posameznih eksponiranih obmejnih točk. Napredek in prosveta, to je vzvišeno geslo postrvovalnih in idealnih stremeljenj vnetih prosvetnih delavcev in kulturnih pionirjev ob meji, ki delujejo pod okriljem mariborske ZKD.

Navzlic raznim težočam je delovanje mariborske KD vendarle plodno, koristno in uspešno. V mariborski ZKD, ki obsega ozemlje bivše mariborske oblasti, je vključenih danes 313 društev. Med temi je 63 ustanovnikov in 250 rednih članov. Od vključenih društev je največje šolskih, ki jih je 101. Knjižnice je 31, čitalnic, prosvetnih ter izobraževalnih društev 38, pevskih društev 14, dramskih društev in odrov 11, gasilskih čet 18, godbenih društev 6, narodno obrambnih 25, dobrodelnih 13, sportnih 6, stanovsko strokovnih 43, raznih drugih društev pa 7. Vsa ta društva štejejo okoli 20.000 članov. Od 132 društev, ki so poslala delegate in ki štejejo 10.230 članov, je imelo 96 društev knjižnico. Te knjižnice imajo 42.175 lastnih knjig ter 1641 knjig ZKD.

5029 oseb si je izposodilo skupno 39.162 knjig. To visoko število nam pravi, da naš obmejni narod prav rad sega po dobrem čitavi. 63 društev ima svoj lasten odsek. Na teh odrih je bilo 260 predstav, 14 društev ima svoj lutkovni odsek s 75 lutkovnimi predstavami. 15 društev ima lastno godbo in so te godbe imele lani 182 godbenih nastopov. 16 društev ima tamburaški odsek, 29 društev pa pevski zbor. Ti pevski zbori so imeli 120 pevskih nastopov. 72 društev je organiziralo v pretekli poslovni dobi 422 predavanj. 71 društev pa je imelo 420 raznih drugih prireditev, tako na primer akademije, tekmice, izlete itd.

Če upoštevamo prosvetno delo tudi onih 181 društev, ki niso pravčasno postregla s konkretnimi podatki, lahko trdimo na podlagi tehtne cenitve, da ima 240 društev najmanj 80.000 knjig in da je bilo 10 do 12.000 osebam izposojenih do 90 tisoč knjig.

Poučne so tudi številke o premoženju 132 društev. Tudi te številke kažejo živahno delavnost v mariborski ZKD vključenih prosvetnih edincih. Tako izkazuje vrednost nepremičnin 5.071.000 din, napram 4.100.000 din v letu 1937. Vrednost premičnin pa je 1.901.230 din, napram 2.300.000 din v letu 1937. Gotovina izkazuje 340.350 din, napram 273.000 din v prejšnji poslovni dobi. Čisto premoženje teh društev pa znaša 5.823.810 din.

Ob vsem tem lahko razberemo, da je bilo delovanje lepega števila obmejnih prosvetnih postojank pod okriljem ZKD v Mariboru zelo razveseljivo. Na prvem mestu so seveda šolske edince. Zvezni odbor je bil zmerom v najtežnjem administrativnem stiku s svojimi edincami. Dopisovanje med Zvezo in članicami je bilo

prav živahno. Omeniti je tudi razstavo Zveze kulturnih društev ob priliki 50-letnice obstoja naše države na časa kanekega Mariborskega tedna. Javna kritika se je o tej razstavi zelo ugodno izrazila.

Izmed odsekov so delovali predvsem knjižničarski, predavateljski, dramski ter odsek za kino in radio. Knjižničarski odsek je ustanovil dve novi knjižnici in sicer v Lendavi in v Radvanju. Imenjene so bile 4 knjižnice in sicer v Kalobjenu, pri Sv. Marku na Remšniku in v Orkoviču. Zveza ima sedaj še 90 knjižnic s 5462 knjigami. Od teh je v oskrbi društev 60 knjižnic s 3600 knjigami, v oskrbi knjižničnih odborov, oziroma šol pa 30 knjižnic s 1862 knjigami.

Predavateljski odsek je imel lani običajne težave. Dramski odsek se je pečal s izposojevanjem dramskih knjig in z izposojitvijo dramske knjižnice. 73 včlanjenim društvom je bilo izposojenih skupno 380 gledaliških iger, 12 nečlanom pa 33 gledaliških iger. Odsek za kino je preskrbel lani kulturni film »Gore kličejo«.

Podrobno, vztrajno je to prosvetno delo, ki zasluži priznanje vse naše javnosti. Naj bi bilo to delo tudi vnaprej uspešno in plodno. Zajelo naj bi čim več eksponiranih obmejnih postojank. Povezalo naj bi še tesneje svoje edince ter jih usmerilo k sistematičnemu ljudsko prosvetnemu delu. Slej ko prej velja pri širjenju prosvete med našim obmejnimi ljudstvom, geslo po besedah našega velikega Askera: »Napredek in prosveta, to naša bo osveta!« Hkrati pa želimo, da bi jutrišnji zbor delegatov mariborske ZKD sprožil čim več koristnih smernic in pobud v prid našemu obmejnemu ljudstvu, v prid Jugoslaviji.

dne pa je na nepojasnen način prišla ena teh lesenih barak goriti. Ker je bil hud veter, je ogenj z bliskovito naglico zajel tudi naslednje barake. Lastniki barak so začeli iz gorečih barak reševati stvari, kar se jim je tudi pravčasno posrečilo. Rudniški gasilci so bili takoj na licu mesta, koj za njimi pa so prihajali še trški gasilci s svojimi motorčarki in tako je bil ogenj kmalu pogasjen. Če bi gasilci ne bili tako hitro na požarišču, bi se lahko ogenj razširil na Glazuto in na druge objekte v bližini.

Šel o čimur bi nastala lahka vezica požarna katastrofa. Tako pa je bil požar v eni izmed poplavljenih barak, ki je škoda, ki je nastala s požarom lesenih barak, je malenkostna.

— Pevsko društvo »Zveza« je zopet začelo z rednimi pevskimi vajami, prav tako tudi delavsko pevsko društvo Vzaemnost. Delavsko pevsko društvo »Zarja« pa bo imelo v nedeljo, 16. t. m. ob 8. uri zvečer v šolskem domu svoj letni pevski koncert.

Zborovanje trgovcev Ljutomerskega sreza

Zelo dobro obiskan občni zbor Združenja trgovcev za srez Ljutomer

Gornja Radgona, 15. aprila

Včeraj so se zbrali trgovci iz vsega Ljutomerskega sreza v obmejni Gornji Radgona k občnemu zboru združenja, da manjše stvari za skupnost trgovskega stanu in da opiše težkote in svoje težnje.

Občni zbor je vodil dolgoletni agilni predsednik g. Venceslav Vilar iz Ljutomera, ki je uvodoma predlagal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. in pozdravno brzojavko ministru za trgovino in industrijo ter pismene pozdrave raznim merodajnim činiteljem. Ti predlogi so bili sprejeti soglasno. Nato je predsednik pozdravil navzočega tajnika Zveze trgovskih združenj g. dr. Pustičnika, zborniškega svetnika g. Hrstela in še druge zastopnike oblasti, korporacij in udruženj.

Iz obširnih in izčrpnih referatov posameznih odbornikov je bilo razvidno, da je trgovstvo obmejnega Ljutomerskega sreza složno v borbi za svoje pravice. Trgovstvo se zaveda, da je v teh težkih časih tudi država v težkem položaju in zato se trgovstvo udeležuje pri vseh socialnih, humanitarnih in drugih akcijah in sicer po svojih gospodarskih in finančnih močeh in vsak po svojem osebnem nagajenju. Trgovski stan se bori z velikimi težočami, posebno tu ob meji. Težka bremena, ki pritiskajo trgovski stan, so velika ovira zdravemu razvoju in razmahu trgovstva.

Borba za pravično razdelitev bremen in dajatev, borba proti privilegirani trgovini in proti šumštarstvu ter razne neelojalne konkurence silno ovirajo naš trgovski stan, ki mora poleg svojega rednega dela posvetiti tem raznim problemom mnogo pozornosti in časa. Tudi izkoriščanje našega trga po tujih podjetjih je veliko, kar gre brezdvomno na škodo našega trgovskega stanu, pri katerem ostane kapital doma, dočim ga tuja podjetja odnašajo v tujino. Poleg vseh teh perečih vprašanj se trgovski stan zaveda, da je treba tudi naš kmečki stan, ki je obenem glavni producent in konsument gospodarsko in kulturno dvigniti in ga osvoboditi konservativ-

nosti. Če bo kmečki stan šel z duhom časa, bo tudi trgovski stan imel od tega koristi, kajti kmet se bo zavedal, da je skupnost med trgovskim in kmečkim stanom nujna potreba.

Vsa poročila in vsi sklepi, kakor tudi proračun in obračun so bili odobreni soglasno.

Zelo pomemben je bil predlog, da trgovci zgradijo v Ljutomeru svoj trgovski dom. Upravni odbor bo v ta namen izvolil poseben odbor, ki bo pripravil vse potrebno, da se ta načrt uresniči. V domu naj bi bila pisarna združenja, prostori za gremialno šolo, prostori za trgovsko nadaljevalno šolo in še drugi lokali. Nadalje je dobila uprava pooblastilo, da sestavi poseben pravilnik za pomočnike izpite, ki bo v korist pomočnikom, kakor tudi trgovcem.

Za delegate za glavno skupščino trgovskih združenj so bili izvoljeni: g. Venceslav Vilar iz Ljutomera, g. Senčar Metod iz Strigove in g. Korošec Franc iz Gornje Radgone.

Spregovorili je še tajnik združenja g. dr. Pustičnik, ki je dal pojasnila v raznih zadevah, kakor tudi o uspehih in delu centralne. Dotaknil se je naše zunanje trgovine i. t. d.

Zbor trgovcev so pozdravili še g. Lončič, kot zastopnik občine Gornja Radgona, g. Potočnik, kot zastopnik občine Ljutomer in g. Korošec kot zastopnik občine Sv. Jurij ob Ščavnici.

Končno so se navzoči dotaknili tudi vprašanja notranje ureditve države in složno izrazili mnenje, da bo notranja konsolidacija naše države sigurno mnogo pripomogla pri dvigu trgovskega stanu, ker se bodo trgovski stiki med posameznimi deli države še bolj poglobili. Obenem pa bo konsolidirana država lažje pospevala vprašanje naše zunanje trgovine več pozornosti.

Trgovstvo obmejnega Ljutomerskega sreza je pokazalo složnost v borbi za svoje pravice, obenem pa globok nacionalizem in ljubezen do naše domovine.

Mariborske in okoliške novice

— Spet omega. Studenški orožniki so pri Limbužu zajeli starega tihotapca J. Tajmajstra, pri katerem so našli 56 zavojčkov saharina, ki jih je ponujal raznim odjemalcem. Saharin so orožniki zaplenili, Tajmajstra pa spet čaka kazen.

— Obsojen. 33letni Hugo Markus, ki se je moral, kakor smo včeraj poročali, zagovarjati pred malim kazenskim senatom mariborskega okoliškega sodišča radi goljufije, je bil obsojen na 6 mesecev stroge zapore na izubo častnih državljanjskih pravic za dobo 2 let.

— Sportne novice. Jutri, v nedeljo 16. t. m. gostuje v Mariboru enajstotica SK Kranja, ki bo na stadionu ob Tržaški cesti odigrala prvenstveno tekmo proti SK Zeleničarju. — ISSK Maribor potuje v Ljubljano, kjer bo odigral revanžno tekmo proti SK Hermesu, dočim bo CSK nastopil v Celju proti SK Celju. Četrta tekma v prvenstvenem tekmovalju LNP pa bo na Jesenicah, kjer se bosta srečala SK Bratstvo in celjski Atletiki.

— Shoda ne bo. Za jutri so sklicale delavske svobodne strokovne organizacije pri Gambirnu shod tekstilnega delavstva. Shoda pa ne bo, ker je oblastveno prepovedan.

— Mariborski svinjski sejem dne 14. aprila. Okoliški kmetje so pripeljali 237 svinj, prodali pa 118. Cene so bile: 5 do 6 tednov 80 do 110 din, 7 do 9 tednov 115 do 140 din, 3 do 4 mesece 200 do 280 din, 5 do 7 mesecev 330 do 450 din, 8 do 10 mesecev 470 do 510 din, 1 leto stare 730 do 880 din. Kg teže po 6 do 8, oziroma 8 do 11 din.

— Mariborske društvene novice. Jutri ob 10. dopoldne v Narodnem domu občni zbor ZKD, ob 10. uri Orli občni zbor starošinskega Triglava, v Veliki kavarni ob 10. občni zbor Motokluba Maribor. Dne 23. t. m. ob 10. občni zbor Umetniškega kluba pri Orlu.

— Nočno lekarniško službo imata od danes naprej Minafova lekarna na Glavnem trgu in Remsova lekarna na vogalu Meljske in Aleksandrove ceste.

— Razpis mesta. Mesto zdravnik uradniškega pripravnika v 8. položajni skupini razpisuje banska uprava za tukajšnje banovinsko bolnico. Prošnje je vložiti do 25. t. m.

— Prvi letošnji pomenadni koncert bo jutri v nedeljo 16. t. m. s pričetkom ob 11. v mestnem parku. Svira vojaška godba pod vodstvom kapelnika kapetana Jiranka.

Z avtobusom na Pohorje. Jutri jutraj ob 8. vozi z Glavnega trga na Pohorje do Zage pri Mariborski koči mestni avtobus. Vožnja je ob zadostni udeležbi.

— Podlegel je poškodbam kočarski sin Ivan Gabrovec iz Brezove gore, ki ga je neznanec ustrelil v desnino noge.

— Tajinstven beg. Posestniška hčerka Kristina Dolaj iz Radehove vasi pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah je pobegnila od doma. Prenočila je pri neki svoji prijateljici, ki ji je pred odhodom dejala, da pojde v smrt radi nesrečne ljubezni. Zaskrbljeni starši so o hčerkinem pobeugu obvestili oblastva, ki skušajo sedaj pojasniti njeno usodo.

— Identiteta. Izčrpane poizvedbe so končno pokazale, da je samomorilec, ki je skočil z dravske brvi, identičen z utopljencem, ki so ga potegnili pod Taborsko ulico na suho. Utopljenec je vinar Alojz Pihl, ki je v zadnjem času stanoval z ženo in hčerko v Studencih in ki so ga obupne življenjske prilike poglnele v obup.

— V tujino... Včeraj je šel preko Maribora prvi transport 902 prekmurskih delavcev, ki bodo preko poljskega mejnega Nemčiji. Nadejajo se, da bodo v Nemčiji našli delo.

Roparski napad

Maribor, 15. aprila

Na križišču Trubarjeve in Koroškeve ulice se je pripetil razburljiv dogodek. 21-letni Rudolf Mohorok, doma iz Sv. Vidu pri Ptuj, je navahil na uradnika Marico Homovec ter ji iztrgal iz desnice ročno torbico, v kateri je imela nekaj gotovine. Mohorok je po roparskem napadu zbežal. Homovec pa je prestrašena zaradi nevarnosti roparskega napada pri belem dnevu pricela klicati na pomoč. Milomolci so tekli za napadalcem, ki pa je vrgel ročno torbico proč in pobežnil. Policija ga zasleduje.

Iz Gornje Radgone

— Gostje napadli gostilničarja. V torek je bil prepeljan v bolnico v nemško Radgono s steklenimi drobci v glavi in obštetnimi poškodbami znani gostilničar Josip Jagerič iz Poličkega vrha pri Gornji Radgoni. Bil je na velikonočni ponedeljek popoldne napaden po lastnih gostih, na katere je hotel pomirjevalno vplivati. Ker je bil izredno lep dan, se je zbral pri njem mnogo ljudi, popivala pa je tam tudi večja fantovska družba z znanim razgajanjem in prepevanjem Rožmarinjem Francem iz Aženc na čelu. Pijani fantje so začeli razgajati in razbijati kozarce in steklenice, pa je vmes posegel gostilničar ter hotel vplivati pomirjevalno na podivjano mladino. Dosegel je ravno nasprotno in nalezl na hud prepri, kateremu je sledil še pretep. Stoli, steklenice, kozarci in vse, kar je bilo v sobi, je letelo po zraku, gostilničarju pa je nekdo izpodnesel nogo, da je padel, na kar so fantje navahili nanj, nato pa še na ostale mirne goste, ki so hoteli pobežniti iz gostilne. Jagerič je zadobil občutne poškodbe zlasti na glavi ter je moral na zdravljenje v bolnico. Ternacek Anton iz Lastomerc pa je zadobil notranje poškodbe, vendar se začasno zdravi izven bolnice. Pač žalosten primer fantovske podivjanosti.

— Nesreča. Hotelir g. Rudolf Koler je padel tako nesrečno, da si je nalomil desnino noge.

— Nov grob. V četrtek je umrl Stefan Celec, gostilničar, trgovec in posestnik v Meleh pri Radencih.

— Sprememba posesti. Talanvi Franc, gostilničar v Gornji Radgoni, je kupil znano Horvatovo gostilno pri Kapeli za kupnino 180.000 din, kamor se preseli iz Gornje Radgone s 1. julijem t. l. — Gostilničarka Ivana Vračko v Gornji Radgoni pa je prodala svoj travnik ka. 7 oravov, v neposredni bližini gradbišča »Glešci« za 140.000 din gospej Ruši Kunej-Majdič.

— Vođe primanjkuje. Zadnje dni je nastopila nenadoma precejšnja vročina in suša. Ozeleneli travniki in njive postajajo rjavi, vodnjaki pa so se osušili. Da primanjkuje vode. Ljudje so v upravičenih skrbah, kaj bo, če ne bo kmalu dežalja.

Iz Trbovelj

— Težka nezgoda v jami. V sredo okrog polnočnega se je v Pleškem polju tukajšnjega vzhodnega jamskega obrata nenadoma zrušile plasti krovine in zasule 40letnega kopača Umetiča Alojza. Udor talinskih plasti je nastal tako nenadno, da delavci, ki so delali v tem jamskem odseku, niso predhodno opazili nikakih znamenj, ki bi kazala na to, da se pojavlja pritisk v stropu, ki je bil še posebno močno podprt s podporniki in stropniki. Brez pokanja lesa, ki nastaja običajno s pojavljanjem se pritiskom krovinskih plasti, je nastal na tem mestu zrušek v dolžini 6 m, širini 4,30 m in višini 4 m. Dočim so se drugi delavci, ki so bili zaposleni na tem mestu, pravčasno umaknili na varno, je zrušek podsl rudarja Umetiča Alojza, ki se ni mogel pravčasno rešiti na varno. Takoj po nesreči so se začela reševalna dela, ki pa ne morejo tako hitro napredovati, ker se vedno sproti vsipa krovina, iz visoke stožčaste odprtine v stropu, od koder se je zrušila krovina. Treba je delavce, ki so zaposleni pri reševalnih delih, sproti zavarovanju z močnim oporjem, da se ne more zgoditi nova nesreča. Delo se pospešeno nadaljuje.

— Vse občustvuje z nesrečno vdovo in dvema otročičema, katerim je trpka usoda na tako tragičen način ugrabila skrbnega moža in očeta. Pokojniku blag spomin, svojem naše sožalje.

— Pekar. Včeraj popoldne slo se nenadoma vnele barake pri takozvani Glazuti. Te lesene barake so si postavili nekateri delavci in služijo kot hlevi za svinje, zajce, koke in druge domače živali. Danes popoldne pa je na nepojasnen način prišla ena teh lesenih barak goriti. Ker je bil hud veter, je ogenj z bliskovito naglico zajel tudi naslednje barake. Lastniki barak so začeli iz gorečih barak reševati stvari, kar se jim je tudi pravčasno posrečilo. Rudniški gasilci so bili takoj na licu mesta, koj za njimi pa so prihajali še trški gasilci s svojimi motorčarki in tako je bil ogenj kmalu pogasjen. Če bi gasilci ne bili tako hitro na požarišču, bi se lahko ogenj razširil na Glazuto in na druge objekte v bližini.

Pomladni izleti ob severni meji

Treba je organizirati izlete na Kozjak in po Slovenskih goricah

Maribor, 14. aprila

Pomlad je tu v vsej svoji deviški krasi in človeku se zdi, kakor da se ni nikdar — to se pravi vsa ta leta našega osvobodjenja — tako vabeče meščanov kila, ki sebi kakor baš letos. To je moral občutiti vsakdo, kdor je preko velikonočnih praznikov postal na katerikoli točki našega obmejnega ozemlja, zlasti pa kjerkoli že na slikovitem našem Kozjaku. Tako nekaj težko ožoglega se je plazilo nad prebujenim življenjem kakor nekak očitek. Koliko za usodo naše severne meje zaskrbljenih src se je pred 20 leti osorej borilo za vsako ped te svete naše zemlje, a kako smo jo posebno zadnja desetletja zanemarjali, kakor da ne bi bila več naša. Pri tem brikem občutku so mariborski komu kot opomin zabrnele besede, ki jih je v predgovoru svojega vodnika po Kozjakovem pogorju napisal naš neutrudljivi apostol slovenskega planinstva tudi ob meji, g. Rud. Badurja, rekoč: »Najbolj zapuščena in od naših turistov najbolj zanemarljiva slovenska pokrajina je brez dvoma Kozjakovo pogorje nad Dravsko dolino. Neprijetno dirne našega popotnega človeka, ko motri te lepe in ne malo zanimive kraje, a srečava samo tuje, in vidi, kako neverjetno malo zanima nas, kako živi ondotni svet, rod naše krvi, ki bi je trd boj za svoj obstanek, poleg tega

pa še boj za svoj — materin jezik...«

Naj mi g. pisatelj ne zameri, da sem gotove besede samovoljno podčrtal. Ker upam, da bi utegnile še tem glasneje potrkati na vest mariborskega, ki ga opravičena kritika Ljubljanskega boja v živo zadene, kakor pa vsi opomini z naše strani.

Nam tu ob meji manjka predvsem organizacija izletov. Kakor vsaka dobra stvar, mora tudi ta začeti najprej pri sebi. Začeti treba od spodaj navzgor. Tu mi prihaja živo v spomin prelepi čas pred 30 leti v Ljubljani. Tudi v Ljubljani se je do tedaj razpasla razvada gorskih izletov samo na gotove točke n. pr. Smarna gora, Grmada, Sv. Jošt, itd. Pa smo začeli opozarjati na mikavne izletne točke sosednje Notranjske in olenjske. Koliko časa zasmehovan je ostal n. pr. šele danes priznani moj »iški Vintgar«. Toda z vztrajno organizacijo izletov najprej v malih družbah je sčasoma vendarle dosegl svoje zaslužen priznanje. Ta naša organizacija se je oprijela sploh vseh ostalih dotlej zanemarljivih krajevnih lepot.

Še bolj kakor pred 30 leti v Ljubljani, je šel sedaj potrebna slična organizacija nam, pred vsem za izlete na naš Kozjak in po prelepih Slovenskih goricah, za katere bi se res priporočala ustanovitev posebne podružnice »Slov. plan. društva«.

Med mašo je padel omet s stropa cerkve Silna panika v cerkvi v Strigovi med mašo na veliko-nočno nedeljo

Ljutomer, 14. aprila

Na veliko-nočno nedeljo se je zbrala v Strigovi v Medijurju velika množica ljudi. Cerkev je bila nabito polna, tako da so morali odpreti vsa vrata in okna. Sredi maše, ki so ji ljudje v največji pozornosti sledili, se je nenadoma zrušila na vernike okrog dva in pol m² debelega ometa s stropa. Z velikanskim hrupom je omet, ki je bil že precej razpokan, padel na ljudi.

V cerkvi je zaradi tega nastala silna panika. Vse je drlo k vsakim izhodom. Ljudje so kričali, vmes se je slišal jok ranjenecov. Panika je bila še večja, ko je

nekdo nenadoma zavpil »ogjenj«. Takrat so ljudje še bolj pritisnili k vratom in v silni gneči je bilo več ljudi pobojenih. Ognja pa k sreči ni bilo, ampak je dotični, ki je to usodno besedo izgovoril, videl le rdeč prah opeke. In že je mislil, da je cerkveni stolp v plamenih.

Posledica panike je bila, da je bilo osem ljudi težko ranjenih in sicer po kosih malte in opeke, deloma pa stisnjenih pri izhodu. Lažje ranjenih je bilo več ljudi. Kako je nastala ta nesreča, ki bi lahko postala katastrofalna, še ni znano. Strop je bil že precej počen, a nihče ni mislil, da se bo omet tako hitro okrušil.

Nove redukcije v tekstilni industriji? Okrog 250 tkalcem preti nevarnost, da ostanejo brez zaslužka

Maribor, 14. aprila

Spet doživlja naše tekstilno delavstvo nov udarec. To je v zvezi s kompleksom tedaj, s katerimi se mora v zadnjem času boriti mariborska tekstilna industrija. Zlastne vesti prihajajo topot iz tvornice Zelenka & Co., kjer bodo ponovno reducirali delavstvo. V tem primeru gre za tialke. Nevarnost redukcije preti okoli 250 tkalcem, ki so pretežno rodbinski očete. Le neoprečkan uvoz bombarda bi utegnil preprečiti nevarnost redukcije. Zdi se, da bo skušalo podjetje urediti zadevo s skrajšanim delovnim časom, tako da bo tvornica obratovala le tri dni v tednu.

Da se obvaruje delavstvo pred novo nevarnostjo, je lastništvo podjetja skupno s predstavniki posameznih delavskih strokovnih organizacij in z obratnimi zaupniki sklenilo vsa potrebna koraka na odtolčnih mestih. Upamo, da bo vendarle prodorlo spoznanje, da je treba zlasti v današnjem času posvečati zanimanje gospodarsko socialnim pritiskom ob naši meji.

Kakor zatrjujejo, bi ne bili to pot prazni predelci, ker se v predelnici Zelenkove tekstilne tvornice proizvajajo preja tudi za druge tialke. Te tialke pa morajo v smislu svoječasni dogovorov dosti narodne količine preje.

Ti udarci, ki jih čuti v zadnjih mesecih naša tekstilna industrija in z njo vred naša tekstilno delavstvo, pa svedeje vse mariborske predelovalne kroge, zlasti trgovce in obrtnike, saj brezposelnost ali pri zaslužku občutno prikrpani delavci ne

Obletnica smrti dr. Ferda Lašiča

Maribor, 14. aprila

V ponedeljek 17. t. m. bo prva obletnica prerane smrti nepozabnega nacionalnega borec dr. Ferda Lašiča, zaslužnega predsednika mariborske CMD, zavednega Sokola, vzornega in borbenega nacionalista, ki nam je dajal vsem svetel vzgled požrtvovalnega nacionalnega delovanja.

Na široko je zazijala vrzel ob njegovi smrti. Omahnili je na posledice zavratne bolezni v času, ko bi ga najbolj potrebovali in ko nam tako zelo primanjkuje požrtvovalnih moči in borov njegovega kova in njegove smelosti.

Globooko je moral ledino na torišču vztrajnega narodno obrambnega dela. Ob prvi obletnici njegove smrti postajmo spomina na njegov svetel lik, na njegovo močno osebnost, ki nam bodi vzor in spodbuda v naših dneih. Slava spomenu dr. Ferda Lašiča, čigar spomin se bo močno oddelil s prispevki v dr. Lašičev narodno obrambni sklad.

Mariborsko gledališče

Sobota, 15. ob 20.: Upniki — na plan.

Premiera. Red D.

Nedelja, 16. ob 15.: Dtiak projak. Ob

20.: Upniki — na plan.

Ponedeljek, 17. ob 20.: Koncert Umetn.

tedna. Red D.

Konec tedna v mariborskem gledališču. Dvori premiera izvrstne češke komedije »Upniki — na plan«, ki se ponovi tudi v nedeljo zvečer. V nedeljo popoldne odlično uspešna klasična opereta »Dijak projak«. Na to predstavo se opozarjajo zlasti okoližani, ker bo to edina popoldanska predstava te operete.